

Lurretik *Mahaira*

Gipuzkoako lehen sektoreko zerbitzu ekosistemikoen azterketa

"Lurretik Mahaira": Elikadura estrategia jasangarri eta osasuntsua
2023ko iraila

Aurrekariak

Gipuzkoako
Aldizkari
Ofiziala

Boletín
Oficial de
Gipuzkoa

2022ko uztailaren 1a, ostirala

125

Viernes, a 1 de julio de 2022

GIPUZKOAKO LURRALDE HISTORIKOKO
ADMINISTRAZIOA

2

ADMINISTRACIÓN DEL TERRITORIO
HISTÓRICO DE GIPUZKOA

GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIA

DIPUTATU NAGUSIA

Estrategia Zuzendaritza Nagusia

Etorkizuna Eraikiz - Misioak 2022 programaren diru-laguntza lerroaren oinarri arautzaileak eta 2022ko deialdia.

Diputatuen Kontseiluak, 2022ko ekainaren 21eko bileran, ondorengo erabakia hartu du:

Gipuzkoako Foru Aldundiaren 2020-2023 Plan Estrategikoak, legegintzaldiko gobernu ekintza bideratzeko tresna nagusia denak, Etorkizuna Eraikiz ekimena aldarrikatzen du, eta haren aldeko apustua egiten du, Gipuzkoak dituen erronka eta behar berriei erantzuteko, baita lurraldearen etorkizun partekatuaren eraikuntzari heltzeko ere.

DIPUTACIÓN FORAL DE GIPUZKOA

DIPUTADO GENERAL

Dirección General de Estrategia

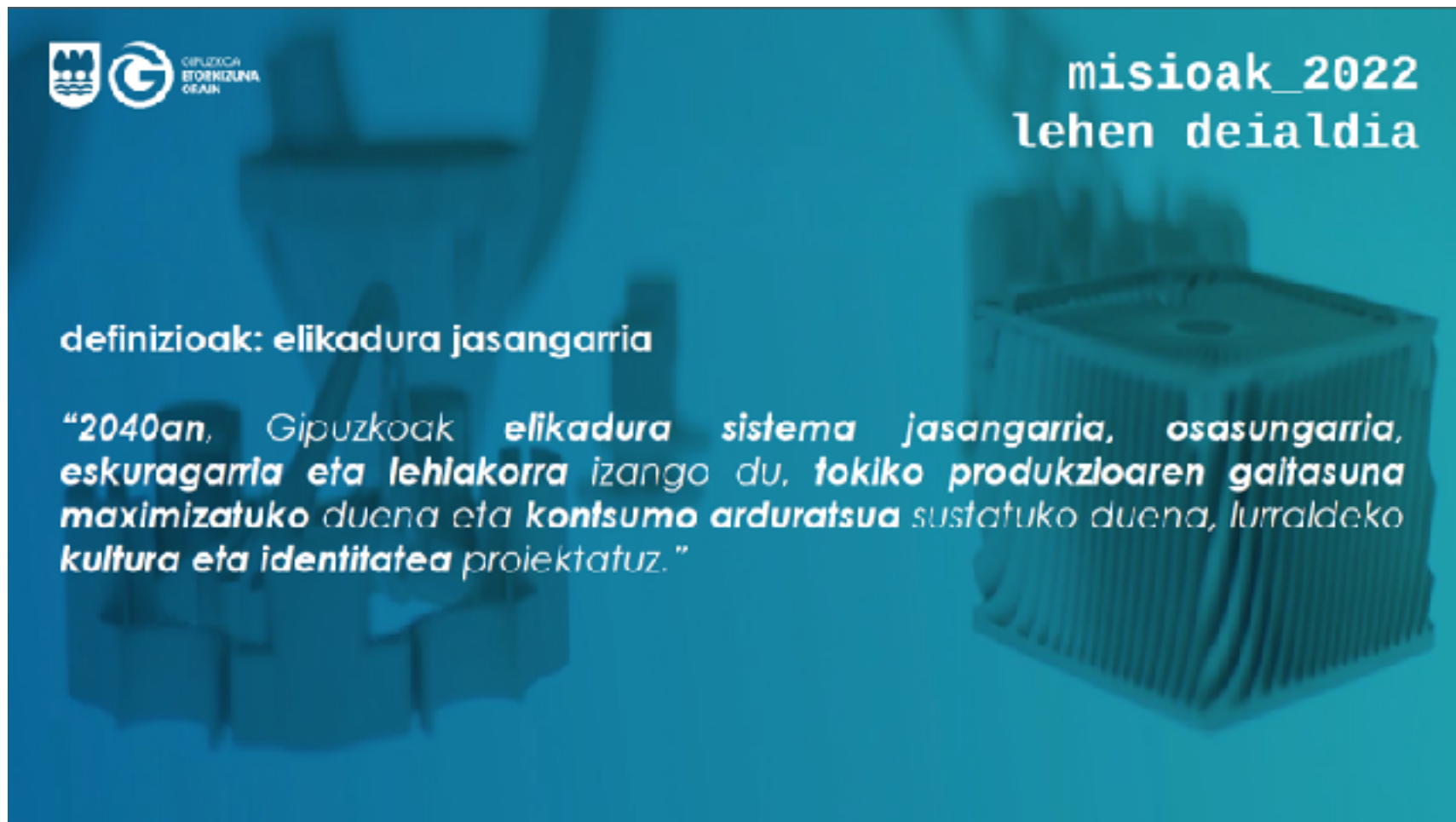
Bases reguladoras y convocatoria de 2022 de la línea subvencional del programa Etorkizuna Eraikiz - Misioak 2022.

El Consejo de Gobierno Foral, en sesión de 21 de junio de 2022, ha adoptado el siguiente acuerdo:

El Plan Estratégico 2020-2023 de la Diputación Foral de Gipuzkoa, concebido como el principal instrumento para el liderazgo en la acción de gobierno de la legislatura, reconoce a la iniciativa Etorkizuna Eraikiz como su principal apuesta para responder a los retos y necesidades emergentes de Gipuzkoa, así como para abordar la construcción compartida del futuro del territorio.

Aurrekariak

GIPUZKOAKO ELIKADURA JASANGARRIAREN MISIOA

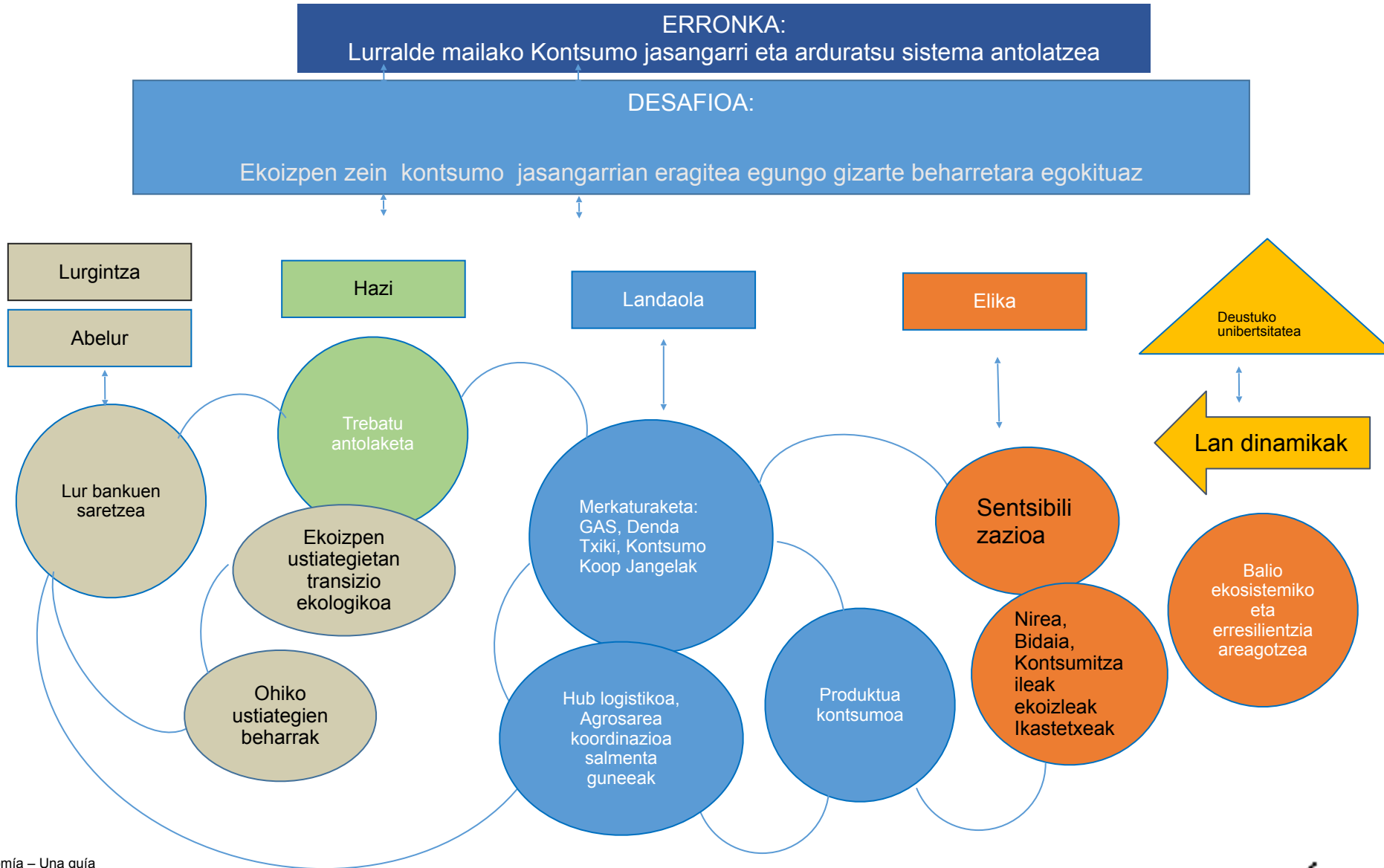

 misioak_2022
lehen deialdia

definizioak: **elikadura jasangarria**

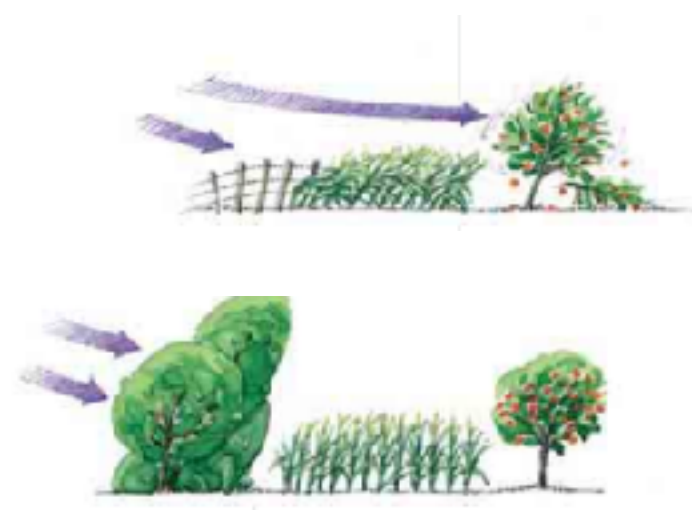
*“2040an, Gipuzkoak **elikadura sistema jasangarria, osasungarria, eskuragarria eta lehiakorra** izango du, **tokiko produkzioaren galtasuna maximizatuko** duena eta **kontsumo arduratsua** sustatuko duena, **lurraldeko kultura eta identitatea** proiektatuz.”*

Aurrekariak

Lurretik mahaira proiektua

- **Zer:** Gipuzkoako lehen sektoreak sortzen dituen zerbitzu ekosistemiko eta kanpo eraginak aztertu eta hauek nola barneratu daitezkeen ikertu.
- **Zergatik:** Nekazaritza beharrezkoa dugun ekintza da, eta nekazaritza iraunkortasuna izateak honen errentagarritasuna eskatzen du.

Lurretik mahaira proiektua

Zertarako:

- Gizartearen ezagutza eta kontzientziatorako;
- Lehen sektorearen kudeaketa jasangarriagoarentzako;
- Nekazal jardueran, baserritar - ekoizleei diru-iturri justuago bat ahalbidetzeko, nekazaritzaren errentagarritasuna bermatuz.

Nola: bi fase nagusitan:

- a) nekazal jarduerak sortzen dituen kanpo eraginak eta hauek duten balio erlatiboa identifikatuz.
- b) aurreko kanpo eragin horiek monetizatzekeo jarrai zitezkeen estrategiak identifikatuz.

Zerbitzu ekosistemikoen azterketa

- **Literatura zientifikoan** identifikatzen diren zerbitzu ekosistemiko guztiak (CICES) Gipuzkoarako izan dezaketen garrantzia aztertu ondoren, **22 zerbitzu** lehenetsi dira.
- **Zerbitzu ekosistemikoen jokia** garatu dugu, hauen zenbatespen erlatiboa identifikatu ahal izateko.
- Joko honetan hainbat eragileen erantzunak jaso dira (n = **184 pertsona**):
  - **Deustuko Unibertsitateko ikasleak**: 41 ikasle
  - **Deustuko Unibertsitateko irakasleak**: 37 irakasle
  - **Landaolako sareko teknikariak**: 39 teknikari
  - **Gizartearen ordezkariak**: 67 pertsona, 5 fokus-group eskualdeetan

Zerbitzu ekosistemikoen emaitzak

10 zerbitzu ekosistemiko garrantzitsuenak

1. Gizakiek elikagaietarako landatutako edozein labore eta fruta (adib., elikadura-laboreak)	9.3 puntu
2. Edateko ura hornidura publikoko sisteman	8.9 puntu
3. Ukuiluan eta/edo aire zabalean hazitako ganadua, elikagai gisa	8.8 puntu
4. Muturreko gertaerak prebenitu, kontrolatu, erregulatu, horietatik babestu (lurzorua galtzea, sua, ur-emariak, lur-irristatzeak)	8.4 puntu
5. Uraren eta klimaren erregulazioa	7.7 puntu
6. Lurzoruari emankortasuna mantentzea	6.9 puntu
7. Esanahi kulturala eta identitatea	6.2 puntu
8. Ongizate mentala/morala	6.1 puntu
9. Kontrol biologikoa: ongarritzea eta habitatez hornitzea	5.6 puntu
10. Baliabide medizinalak, biokimikoak eta genetikoak	5.1 puntu

Gizarteak bizi kalitate egokia izan dezan, beharrezkoa da natura zaintzea.

Zeregin horretan funtsezko langileak dira nekazariak, baina...

...nola bermatu natura ez dela ekonomian gutxietsita egongo, beraien lanagatik ez badute bidezko soldatarik jasotzen?

Monetizazio estrategien garrantzia

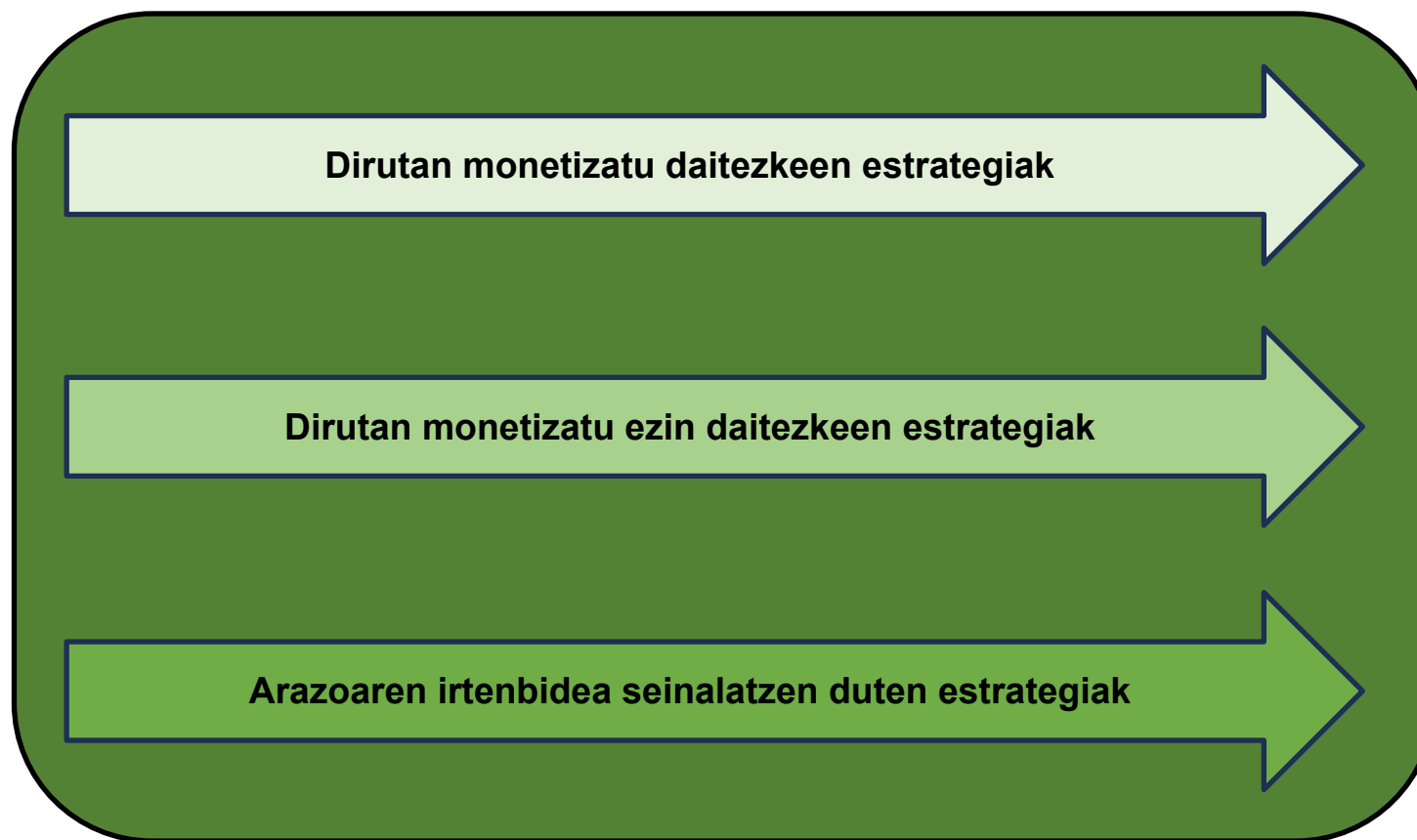
Lehen sektoreko kanpo eraginak monetizatzearen **garrantzi estrategikoa**:

- **Baliabide naturalen balorazio zehatza**
- **Iraunkortasunerako pizgarriak**
- **Diru-sarrera gehigarriak sortu**
- **Enpresaren erantzukizun sozialaren sustapena**
- **Berrikuntza eta ekintzailetasuna bultzatu**
- **Enpresaren lehiakortasuna hobetu**
- **Erabakiak hartzeko informazioa**

Monetizazio estrategiak

- **Gipuzkoako eskualdetan** egindako fokus-groupetan **25 monetizazio estrategi** posible jaso ziren.
- **Landaolatik tekniko mailan** hauek hausnartuz sailkatu eta berridatzi ziren. Bai eta beste berri batzuk gehitu, izan literaturaren azterketatik, izan beste lurraldeetan oinarritutakotik.
- Guztira, **31 estrategia identifikatu dira**.

Monetizazio estrategiak

Dirutan monetizatu daitezkeen estrategiak

- Kontsumitzaileak (K)
- Gizartea (G)
- Sektorea (N)
- Beste sektoreak (S)
- Hezkuntza/Ikerkuntza (H)
- Arlo publikoa (P)

Desoreka

Dirutan monetizatu ezin daitezkeen estrategiak (K, G, N, S, H, P)

Arazoaren irtenbidea seinalatzen duten estrategiak (K, G, N, S, H, P)

LAGUNTZA EKONOMIKO ZUZENAK	DIRUTAN MONETIZATU EZIN DIREN ESTRATEGIAK	ARAZOAREN ITURRIA SEINALATZEN DUTEN ESTRATEGIAK
Lurren mantenu eta erabilera iraunkorragatik kontratuak	Bailara mailako lehen sektorearen mahaia osatu	Promozio turistikoak dakartzan onura ekonomikoa lehen sektorerantz ere bideratzen saiatu.
Baserritarrak Aldundiaren egitekoen artean zenbait lan bermatzea hitzarmen bidez.	Nekazarien lan-karga arintzeko ordezkatzeko-sistemak abian jarri, erakunde anitzek babestuta	Kalitatezko zigiluen irismen-ahalmena errazteko laguntzak eskaini Ekoizleei. Gutxienez, ziurtagiriak lortzeko kosturik ez izatea.
Udal lurrak lehen sektoreko beharren kudeaketarako utzi	SandBox bat planteatu talde pilotu batekin, kudeaketa eredu berriekin esperimendazioa bultzatzeko	Sareak sortu eta praktika onak saritu
Errenta aitortenean hautazko % 0,7a nekazariei bideratzeko aukera eskaini	Burokraziaren lan karga arindu administrazioaren esku dagoen informazioa ez bikoizteko.	Hazkunde mantsoko espezieak landatzea sustatzeko neurriak bultzatu
Ingurumena babesteko Ekotasa antzeko sistema ezarri	Juridikoki landa eremua babestu. Bizikidetzaren eta bertako berezko gaitan sakonago garatu eskubideen gaia.	Baliabide medizinal edo kosmetikoen ekoizpena bultzatu
Zerga eta tasa bonifikazioak eskaini	Bizikidetzaren eta landa-eremuarekiko balio egoki eta positiboak sustatu	Produktoreei heziketa eskeini dibersifikazio aukerak aurkezteko
Baserritarrek lanerako behar dituzten bideak eta baliabideak erabiltzeagatik eta jasaten dituzten kalte ordainetan, eguneratuta dauden neurri konpentsatzaileak sortu	Auzolana bezalako praktikak bir- sustatu	
Puntu bidezko fidelizazio sistema ezarri, Gipuzkoako Azokan Sarean adibidez	Gazteak eta kirol aukerak landa garapenera bideratu	
Enpresen gizarte erantzunkizunaren bitarteko konpromisoa bultzatu (RSE)	Bisitaldia, dibulgazioa, eta nekazaritzaren pedagogia mahairatu	
Kompentsazioak CO2 isuriak xurgatzeagatik		
Baso azpiko belardiak estentsifikazio prima barruan konputatu		
Landa-inguruneen paisaia mantentzen duten herriek beharrezko baliabideak bermatu (Gipuzkoako Foru Aldundiak Udalak Finantzatzeko Foru Funtsen banaketan irizpidea barneratu)		
Uraren kalitatearen mantenuan egiten den ekarpenagatik konpentsazioak		
Crowdfunding kanpainak biodibertsitatea kontserbatu eta natur ondarea kudeatzeko		
Donazioak mantendu nahi diren eremu jakin batzuk babestu esanahi berezia dutelako.		
Ingurune naturalean zerbitzuak eskeintzen dituzten enprekin akordioak		

Adibide batzuk

Dirutan monetizatu daitezkeen estrategiak: Puntuen bidezko fidelizazio sistema ezarri (N)

- Nekazariei erosteagatik puntuak jasotzen joan, gero berriz nekazal produktuen erosketa merkeago gerta dakion kontsumitzaileari, baserritarrak beherapen hori pairatu gabe.
- Beherapena ematean, zein salmenta esparrutara eraman, zenbatekoa zein den eta nork aktibatzen duen gestioa argitu beharko litzateke → Diru iturri hau nondik datorren adostu.

Dirutan monetizatu ezin daitezkeen estrategiak: SandBox-a talde pilotu batekin (G)

- Berrikuntza eta teknologi berriekin saiakuntzak egiteko gune seguruak ahalbidetzea bilatzen da.
- Kudeaketa eredu berriekin esperimenez bultzatzea zezakeen, araudi berriek izan zezaketen onurak aztertuz.

Arazoaren irtenbidea seinalatzen duten estrategiak: Produktoreei heziketa eskeini dibersifikazio eta ekintzailetarako aukerak aurkezteko (H)

- Landaolak, Landan Ekin izeneko egitasmo berria sortu du landa ingurunearen dibertsifikazioan eta enplegu sorreran sakontzeko zein lehen sektorea indartzeko helburuarekin.
- Goizane: ekintzailatza eta ko-sorkuntza gunea.

Implikazioak?

Zer gehiago egin genezake ...

... Kontsumitzaile bezala?

... Gizarte bezala?

... Sektore bezala?

Zer gehiago egitera prest gaude ...

... Kontsumitzaile bezala?

... Gizarte bezala?

... Sektore bezala?

Lurretik *mahaira*

Lurretik Mahaira: Gipuzkoako lehen sektoreko zerbitzu ekosistemikoen azterketa

"Lurretik Mahaira": Elikadura estrategia jasangarri eta osasuntsua
2023ko Iraila